

Bendrovės finansai

Trečiadieniais mokesčiai, apskaita, verslo teisė

Kaip apskaičiuoti 2009 m. mokesčius

Administravimas 2010 m. įsigalios naujos nuostatos

ALINA GAUDUTYTĖ
VMI Teisės departamento direktoriaus pavaduotoja

VMI parengė ir pateikia paaiškinimą, kaip paprasčiau įvykdyti mokesťines prievoles, aprašomas „Verslo žinių“ publikacijoje „Metų rebusas – per šv. Kalėdas“. Išaiškinimas yra rekomendacinio pobūdžio. Gyventojas gali ir kitais būdais įvykdyti savo mokesťines prievoles ir, jei tai padarys vadovaudamasis įstatymų reikalavimais, VMI juos pripažins tinkamais.

VMI parengė paaiškinimą, kaip individualią veiklą vykdančioms gyventojams apskaičiuoti ir sumokėti 2009 m. mokesčius. Individualią veiklą vykdančios gyventojai apskaičiuodami apmokestinamąsias individualios veiklos pajamas iš per metus gautų pajamų gali atimti patirtas išlaidas, susijusias su tų pajamų uždirbimu, ir taip sumažinti mokėtiną gyventojų pajamų mokestį (GPM).

Privalomojo sveikatos draudimo (PSD) ir valstybinio socialinio draudimo (VSD) įmokos, apskaičiuotos nuo individualios veiklos pajamų, yra pripažįstamos leidžiamais atskaitymais. Tai reiškia, kad tomis įmokomis gali būti mažinamos uždirbtos individualios veiklos pajamos.

Leis apskaičiuoti

GPM mokamas nuo per metus uždirbtų pajamų, sumažintų leidžiamais atskaitymais (GPM bazė). Taigi: GPM bazė = pajamos – leidžiami atskaitymai. Nuo tos pačios bazės skaičiuojamos ir

▶ ALINA GAUDUTYTĖ, VMI prie FM Teisės departamento direktoriaus pavaduotoja: „Mokesčių mokėtojai gali pasirinkti ir kitus motyvuotus ir pagrįstus apskaičiavimo būdus.“ HERKAUS MILAŠEVIČIAUS NUOTR.

PSD įmokos. O kaip buvo minėta, leidžiamais atskaitymams priskiriamos PSD ir VSD įmokos. VSD įmokų bazė nustatyta kitokia ir ją sudaro GPM bazė, sumažinta nuo jos apskaičiuotu GPM. Kitaip tariant: VSD bazė = GPM bazė – (GPM bazė x 15%).

Tai reiškia, kad gyventojas, norėdamas apskaičiuoti metinę VSD įmoką, turėtų žinoti GPM bazę bei nuo jos apskaičiuotą GPM sumą, tačiau norint apskaičiuoti GPM bazę, reikia žinoti metinę VSD įmokos sumą, kuri yra priskirtina leidžiamais atskaitymams ir mažina GPM bazę.

Kitaip tariant, norint apskaičiuoti vieną dydį (VSD įmoką), reikia žinoti kitą dydį (GPM sumą), o norint jį (GPM sumą) apskaičiuoti reikia žinoti pirmąjį dydį (VSD įmoką). Siekdama išspręsti šią problemą, VMI parengė GPMĮ 18 straipsnio komentaro projektą, jis suderintas su Finansų ministerija. Jame pažymima, kad iš gyventojų 2009 m. mokesťinio laikotarpio individualios veiklos pajamų galima atskaityti tik šiuo mokesťiniu laikotarpiu faktiškai avansu sumokėtas VSD ir PSD įmokas. Likusi šių įmokų dalis gali būti atimta iš to mokesťinio laikotarpio, kurį ji faktiškai sumokėta.

Šiuo atveju GPM bazė priklausotik nuo faktiškai sumokėtų VSD ir PSD įmokų, t. y. nuo pastovaus, o ne nuo kintamo dydžio. Taigi, apskaičiuojant 2009 m. GPM bazę bus žinoma nekinatama suma (sumokėtos PSD ir VSD įmokos), ji nekeis ir GPM bazės, o tai savo ruožtu leis tinkamai apskaičiuoti (perskaičiuoti) PSD ir VSD įmokas.

VŽ info

▶ **TARKIME**, kad gyventojas, besiverčiantis individualia veikla, per 2009 m. gavo 25.000 Lt pajamų, patyrė 10.000 Lt su pajamų uždirbimu susijusių išlaidų ir sumokėjo 864 Lt PSD bei 768 Lt VSD įmokų. Gyventojas, 2010 m. pildydamas 2009-ųjų Metinę pajamų mokesčio deklaraciją, nurodys 25.000 Lt pajamų ir 11.632 Lt leidžiamų atskaitymų, taigi apmokestinamosios pajamos lygios 13.368 Lt [25.000 – 11.632], nuo jų apskaičiuotas GPM – 2005 Lt. Tada gyventojas apskaičiuos mokėtiną PSD ir VSD 2009 metų įmokas. PSD 13.368 x 9% = 1.203 Lt. VSD (13.368 – 2.005) 10% = 1.136 Lt. Taigi 2010 m. papildomai sumokės 339 Lt [1203-864] PSD įmoką ir 368 Lt [1136-768] VSD įmoką. Šios 2010 m. sumokėtos įmokos bus priskiriamos gyventojų 2010 m. leidžiamais atskaitymams.

Teisės aktais nėra reglamentuotas minėtų įmokų apskaičiavimo ir pripažinimo leidžiamais atskaitymais eiliškumas, todėl mokesčių mokėtojai gali pasirinkti ir kitus motyvuotus bei pagrįstus apskaičiavimo būdus.

Nuo 2010 m. įsigaliosiantis teisinis reguliavimas nustato, kad VSD ir PSD bazės yra vienos ir skaičiuojamos nuo pusės apmokestinamųjų individualios veiklos pajamų, nesumažintų sumokėtomis ir apskaičiuotomis PSD ir VSD įmokomis. O apskaičiuojant GPM, VSD ir PSD įmokos visais atvejais priskiriamos leidžiamais atskaitymams tuo mokesťiniu laikotarpiu, kurio gautos ar

ba uždirbtos individualios veiklos pajamos, nuo kurių tos įmokos apskaičiuotos. Todėl apskaičiuojant 2010 m. ir vėlesnių mokesťinių laikotarpių apmokestinamąsias individualios veiklos pajamas anksčiau aptartų sunkumų nekils.

Medžiaga – internete

VMI specialistai, suprasdami, kad pasikeitus teisės aktams, reglamentuojantiems mokesťines prievoles, mokesčių mokėtojams gali kilti daug neišaiškumų, dar praėjusių metų pabaigoje pradėjo rengti susitikimus su asocijuotomis verslo struktūromis, organizuoti seminarus, jie sulaukė didelio susidomėjimo. VMI specialistai per 2009 m. pirmąjį ketvirtį visuose šalies miestuose iš viso surengė beveik 1,2 tūkstančio nemokamų seminarų, juose apsilankė apie 47.000 gyventojų. Visus aktualiausias išaiškinimus bei seminarų medžiagą galima rasti interneto svetainėje www.youtube.com.

▶ „METŲ REBUSAS – PER ŠV. KALĖDAS“

VŽ NR. 232, 2009 12 02

Mokesčių deklaravimo ir mokėjimo kalendorius

Iki gruodžio 10 d.

1. Dividendų pelno mokestis

1.1. Pateikiama tinkamai užpildyta Dividendų pelno mokesčio deklaracijos FRO640 forma ir jos priedai.

1.2. Sumokamas 2009 m. lapkričio mėnesio dividendų pelno mokestis.

Iki gruodžio 14 d.

Avansinis PVM mokėjimas

PVM mokėtojai, kuriems pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 90 straips-

nio 2 dalies nuostatas atsiranda prievolė mokėti avansinius PVM mokėjimus.

Iki gruodžio 15 d.

1. Pelno mokestis prie pajamų šaltinio

1.1. Pateikiama tinkamai užpildyta užsienio apmokestinamiesiems vienetams išmokėtų pajamų (sumų) ir nuo jų apskaičiuoto pelno mokesčio deklaracijos FRO313 forma.

1.2. Sumokamas 2009 m. lapkričio mėnesio pelno mokestis.

2. Akcizai

2.1. Apskaičiuojant valstybinės mokesčių inspekcijoms pateikiamos tinkamai užpildytos akcizų deklaracijos ir jų priedai:

2.2. Sumokami akcizai.

2.2.1. 2009 m. lapkričio mėnesio;
2.2.2. 2009 m. lapkričio mėnesio trečiojo dešimtadienio;
2.2.3. 2009 m. gruodžio mėnesio pirmojo dešimtadienio.

3. Gyventojų pajamų mokestis

3.1. Mokesťį išskaičiuojantys asmenys, išmokėję gyventojams išmokas, pagal gyventojų pajamų mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamas gyventojų A klasės pajamoms, apskrities VMI, kurios

veiklos teritorijoje yra registruoti, turi pateikti tinkamai užpildytą lapkričio mėnesio Mėnesinės pajamų mokesčio nuo A klasės pajamų deklaracijos FRO572 formą ir jos priedus.

3.2. Jei mokesťį išskaičiuojantis asmuo su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias atitinkamo mėnesio mokesťinio laikotarpio išmokas moka dalimis ir per tą mėnesį išmoka visą išmoką, tai mokesťį išskaičiuojantis asmuo privalo išskaičiuoti pajamų mokesťį sumokėti į biudžetą iki to mėnesio 15 d., jeigu paskutinė išmokos

dalis išmokėta iki to mėnesio 15 d.

4. Įmokos į Garantinį fondą

Sumokamos įmokos į Garantinį fondą – 0,1% darbuotojams priskaičiuoto darbo užmokesčio (nuo kurio skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos).

5. Privalomieji atskaitymai nuo žaliavinės medienos ir nenukirsto miško pardavimo pajamų

5.1. Pateikiama tinkamai užpildyta Privalomųjų atskaitymų nuo žaliavinės medienos ir nenukirsto miško pardavimo pajamų deklaracijos FRO463 forma.

5.2. Sumokami 2009 m. lapkričio

mėnesio privalomieji atskaitymai nuo žaliavinės medienos ir nenukirsto miško pardavimo pajamų.

6. Papildomos baltojo cukraus gamybos kvotos ir pridėtinės izogliukozės gamybos kvotos vienkartinis išsipirkimo mokestis

Gamintojas, kuriam skirta pridėtinė izogliukozės gamybos kvota, apskrities VMI pateikti 2008–2009 m. Papildomos baltojo cukraus gamybos kvotos ir pridėtinės izogliukozės gamybos kvotos vienkartinio išsipirkimo mokesčio deklaracijos KIT705 formą.

ŠALTINIS: VMI

HOSTEX

E-verslo sprendimai vidutinėms ir stambioms įmonėms

www.hostex.lt
+370 (5) 2715305